

Cóilín Pheadair Shéamais

le Brian Chathail Óig

Cúig bhliana a bhí caite i Meiriceá ag Cóilín Pheadair Shéamais nuair a tháinig sé abhaile an samhradh seo caite. Bhí sé féin agus a bhean bailithe anonn ó phós siad. An fáth is mó ar imigh siad, nach raibh an oiread airgid acu agus a dhéanfadh teach dóibh agus nach dtabharfaidís le rá do na comharsain go gcuirfidís fútha i dteach so-ghluaiste nó go gcaithfidís dul i muiníne na Comhairle Contae le teach a chur ar fáil dóibh.

Ní raibh aon obair sheasta ag ceachtar acu sa bhaile, rud a d'fhág nach bhféadfáidís iasacht bainc ná Cumann Foirgníochta a fháil le teach nua a dhéanamh dóibh féin cé go raibh suíomh tí in aisce faighte acu óna muintir. Is fiú staidéar a dhéanamh ar chás Chóilín mar ní taobh le haon Chóilín amháin atá an taobh seo tíre. Shábháil Cóilín agus a bhean £10,000 eatarru gach uile bhliain ó d'imigh siad. Tá os cionn £50,000 tugtha abhaile acu agus lóisteáilte i mBanc i nGaillimh áit a bhfuil an stát ag fáil 35% cáin choinneála ar ús an airgid sin.

Is £3,000 deontais a gheobhaidh Cóilín anois ó Roinn na Gaeltachta leis an teach nua a dhéanamh. Ní bheidh aon iasacht ag teastáil anois uaidh ach nuair a bhí ní bhfaigheadh sé é. Ní bhfaighidh sé aon fhordeontas morgáiste de £2,000 nuair nach bhfuil morgáiste aige. Cé gur ag déanamh agus ag deasú tithe an obair a bhí thall air ní féidir leis a theach féin a dhéanamh sa Ghaeltacht cé go bhfuil sin ag dul ó mheabhair ar a mhuintir - dream a raibh mórtas riamh acu as déanamh tithe, cróite agus sconsaí.

Sé bun agus barr an scéil seo go mbeidh luach deontas tithíochta sa

Ghaeltacht faighte ar ais ag an stát ó Chóilín Pheadair Shéamais tríd an gCáin Bhreis Luacha a bheas íoctha aige ar ábhar agus ar obair thógála an tí a bhfuil an deontas á fháil air. Mura mbeadh an oiread ag Cóilín agus a dhéanfadh torann ar leic chuirfeadh an tÚdarás Áitiúil i mBaile Átha Cliath, i nGaillimh nó in áit ar bith eile teach ar fáil dó. Is iad a cheannódh suíomh tí. Siad a chuirfeadh dath ar bhallaí agus ar adhmaid uile an tí. Dá séidfadh stoirm an tslinn den díon is fear ón Údarás Áitiúil agus ní hé tionónta an tí féin a dheasódh é.

Nuair a bheadh péinteáil le déanamh ar an teach seo nó fuinneoga agus doirse nua le cur air siad lucht an Údaráis Áitiúil a d'fheicfí ag teacht leo agus á socrú isteach in áit na seanchinn.

Tóg anois fear a bhfuil cónaí air in áit ghalánta i mBaile Átha Cliath agus teacht isteach de £50,000 sa bhliain aige. Ceannaíonn sé luach £75,000 de theach agus faigheann sé iasacht de £50,000 ó Chumann Foirgníochta lena cheannacht. Faigheann sé faoiseamh cánach de os cionn £3,000 sa bhliain ar an ús a íocann sé ar an iasacht £50,000. 'Sí fírinne an scéil go bhfuil cúnamh stáit a d'fhéadfadh a bheith

chomh hard le £40,000 ar fáil dó siúd agus dá leithéid ón Stát le cuidiú leis teach breá a cheannacht nó a fháil tógtha dó féin.

Má tá tú bocht nó an-saibhir tá bealaí ann le cuidiú leat. Ach más duine tú atá ag iarraidh do theach féin a dhéanamh agus a bheith agat gan aon chúnamh ó aon institiúid airgeadais níl an oiread de bhrabach agat ar an Stát agus atá acu siúd nach bhfuil an dearcadh céanna acu ar mhaoín agus ar mhorgáistí agus atá ag Cóilín Pheadair Shéamais. Dá mbeadh mórán mar Chóilín Pheadair Shéamais sa tír seo ní bheadh sí chomh báite i bhfiacha agus atá. Is bronntanas don tír na £50,000 a shabháil sé féin agus a bhean thar lear. Is suáilce iontach an déantas maitheasa agus an mórtas as a obair láimhe féin atá ann. Is oiliúint air féin agus ar a bhean a bhfaca siad agus a ndearna siad d'obair taobh amuigh den tír. B'fhiú do Roinn na Gaeltachta a gcuid scéimeanna deontais a chur in oiriúint do riachtanais na beirte seo agus b'fhiú d'Údarás na Gaeltachta a gcuid scéimeanna deontais a athrú le go mbeadh an lánúin seo in ann a dtaithí agus a ndíocas oibre a chur chun tairbhe cruthú fostaíochta sa Ghaeltacht. D'fhéadfadh lucht Ghluais-eacht athbheochan na Gaeilge ceacht a fhoghlaim ón gcúpla seo freisin. In áit a bheith ag caitheamh a gcuid ama ag caint faoi roinnt ar an cistí Gaeilge atá ar fáil faoi láthair ba chóir méadú a éileamh ar na cistí sin a mhéadódh díogras daoine in áit a bheith ag cur suain ar lucht na cúise.

MUIR GHEAL TEO

Feirmeacha Bradáin

Leitir Móir, Conamara
Teil: 091-81150/81181
Facs: 091-81286

Nioclás P. Ó Conchubhair Teo.

LEITIR MÓIR

Fón: 81114 (obair); 81102 (baile)

SIOPA CRUA EARRAÍ

*Tá ábhar tithe le fáile anseo.
Tá gach saghas adhmaid ann
Gach cineál péint ann.
Agus tearra le haghaidh báid.*